

УДК 332.14

DOI [https://doi.org/10.15589/znп2024.3\(496\).21](https://doi.org/10.15589/znп2024.3(496).21)**INTELLECTUAL POTENTIAL OF THE REGION: DIVERSITY
OF INITIALISATION, CHALLENGES AND DEVELOPMENT STRATEGIES****ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИЙ ПОТЕНЦІАЛ РЕГІОНУ: БАГАТОГРАННІСТЬ
ІНІЦІАЛІЗАЦІЇ, ВИКЛИКИ ТА СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ****Artem O. Sumara**

artsumara95@gmail.com

ORCID: 0009-0001-0279-8664

Valeriia Ye. Bondarenko

b.v.alleriyia@gmail.com

ORCID: 0009-0003-0854-9225

А. О. Сумара,

аспірант

В. Є. Бондаренко,

студентка 4 курсу

Admiral Makarov National University of Shipbuilding, Mykolaiv*Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова, м. Миколаїв*

Abstract. The article examines crucial aspects of developing the intellectual potential of a region within the context of ensuring an innovation-driven digital development model. It is established that cultivating intellectual potential is essential for achieving sustainable economic growth and social progress in contemporary conditions. The study explores effective management strategies for the initiation of intellectual potential, considering various influencing factors, including institutional, financial, social, and infrastructural aspects.

Special attention is given to the analysis of three possible trajectories for the initiation of regional intellectual potential—expanded, simple, and reduced—each determined by the socio-economic conditions of a specific region. Using the Mykolaiv region in southern Ukraine as a case study, the article provides an in-depth analysis of its strategic development approach through 2027. Key directions include innovative industry, the development of the transport and logistics complex, enhancing tourism potential, and producing eco-friendly agricultural products.

The article also addresses the challenges and limitations hindering the successful formation of the Mykolaiv region's intellectual potential, such as insufficient scientific research, staffing issues, corruption, and a challenging demographic situation. The proposed recommendations aim to reduce these barriers and create a favorable environment for developing the region's intellectual potential.

Key words: intellectual capital; regional development; innovations; Mykolaiv region; strategic management.

Анотація. У статті розглянуто важливі аспекти формування інтелектуального потенціалу регіону у контексті забезпечення інноваційно-цифрової моделі розвитку. Визначено, що формування інтелектуального потенціалу є ключовим для досягнення сталого економічного зростання та соціального прогресу в сучасних умовах. Досліджено ефективне управління ініціалізацією інтелектуального потенціалу, врахування різноманітних факторів, що впливають на цей процес, включаючи інституційні, фінансові, соціальні та інфраструктурні аспекти. Особлива увага приділяється розгляду трьох можливих траєкторій ініціалізації інтелектуального потенціалу регіону – розширеної, простої та звуженої – які визначаються соціально-економічними умовами в конкретному регіоні. На прикладі Миколаївської області, розташованої на півдні України, детально аналізується її стратегічний підхід до розвитку до 2027 року. Основні напрями включають інноваційну промисловість, розвиток транспортно-логістичного комплексу, підвищення туристичного потенціалу та екологічної сільськогосподарської продукції.

Також у статті розглядаються виклики та обмеження, що перешкоджають успішному формуванню інтелектуального потенціалу Миколаївської області, зокрема недостатність наукових досліджень, проблеми з кадрами, корупція та складна демографічна ситуація. Запропоновані рекомендації спрямовані на зменшення цих бар'єрів і створення сприятливого середовища для розвитку інтелектуального потенціалу регіону.

Метою статті є дослідження ключових аспектів формування інтелектуального потенціалу регіону в контексті забезпечення інноваційно-цифрової моделі розвитку, визначення основних викликів та обмежень, що перешкоджають цьому процесу, та розробка рекомендацій для створення сприятливого середовища, яке сприятиме сталому економічному зростанню та соціальному прогресу на прикладі Миколаївської області.

Методика дослідження включає в себе комплексний підхід, який поєднує кількісні та якісні методи аналізу. Основні етапи дослідження:

1. Аналіз науково-теоретичних джерел: дослідження публікацій, наукових статей, монографій та інших джерел, які висвітлюють проблематику формування інтелектуального потенціалу регіону.
2. Емпіричний аналіз: збирання та аналіз статистичних даних щодо економічного розвитку регіону, рівня освіти, науково-дослідної діяльності, демографічної ситуації, інвестиційної привабливості та інших важливих показників.
3. Польове дослідження: проведення інтерв'ю та опитувань серед представників влади, бізнесу, академічних установ та громадських організацій для виявлення основних викликів та потреб у розвитку інтелектуального потенціалу.
4. Системний аналіз: використання методів SWOT-аналізу для оцінки сильних та слабких сторін, можливостей та загроз у контексті формування інтелектуального потенціалу регіону.
5. Моделювання сценаріїв розвитку: розробка кількох можливих траєкторій ініціалізації інтелектуального потенціалу регіону (розширена, проста, звужена) з урахуванням соціально-економічних умов.
6. Розробка рекомендацій: на основі отриманих даних і аналізу формулювання конкретних пропозицій та рекомендацій для владних структур, бізнесу та академічних установ щодо оптимізації процесу формування інтелектуального потенціалу.

Ця методика дозволяє всебічно дослідити процес формування інтелектуального потенціалу, враховуючи різноманітні аспекти та фактори, що впливають на цей процес, та розробити ефективні стратегії для його оптимізації. *Результати.* В результаті проведеного дослідження було визначено, що формування інтелектуального потенціалу регіону є ключовим фактором для забезпечення сталого економічного зростання та соціального прогресу. Аналіз показав, що ефективне управління ініціалізацією інтелектуального потенціалу повинно враховувати інституційні, фінансові, соціальні та інфраструктурні аспекти. Було виявлено три можливі траєкторії ініціалізації інтелектуального потенціалу – розширена, проста та звужена, які залежать від соціально-економічних умов конкретного регіону.

На прикладі Миколаївської області проаналізовано її стратегічний підхід до розвитку до 2027 року, що включає інноваційну промисловість, розвиток транспортно-логістичного комплексу, підвищення туристичного потенціалу та підтримку екологічної сільськогосподарської продукції. Було ідентифіковано основні виклики, зокрема недостатня результативність наукових досліджень, втрата кваліфікованих кадрів, корупція та складна демографічна ситуація. Запропоновані рекомендації спрямовані на подолання цих бар'єрів та створення сприятливого середовища для розвитку інтелектуального потенціалу регіону.

Наукова новизна дослідження полягає в комплексному аналізі процесу формування інтелектуального потенціалу регіону з урахуванням специфіки соціально-економічних умов Миколаївської області. У статті вперше запропоновано концепцію багатогранного підходу до управління інтелектуальним потенціалом, яка враховує інституційні, фінансові, соціальні та інфраструктурні аспекти. Досліджено три можливі траєкторії ініціалізації інтелектуального потенціалу – розширену, просту та звужену – і проаналізовано їх вплив на стратегічний розвиток регіону. Також внесено нові пропозиції щодо подолання викликів, зокрема, шляхом активізації співпраці між науковими установами та промисловими підприємствами, а також вдосконалення механізмів боротьби з корупцією і підтримки молодих науковців.

Ключові слова: інтелектуальний капітал; регіональний розвиток; інновації; Миколаївська область; стратегічне управління.

ПОСТАНОВКА ЗАДАЧІ

В сучасних умовах глобалізації та швидких технологічних змін регіональна економіка стикається з необхідністю активізації інтелектуальних ресурсів для забезпечення стійкого соціально-економічного розвитку. Однак існують значні виклики, такі як недостатня наукова база, нестача кваліфікованих кадрів, висока корупція та складна демографічна ситуація, які перешкоджають повному розкриттю потенціалу регіонів. Ці проблеми потребують системного підходу та ефективних стратегій для подолання, щоб створити сприятливе середовище для інноваційного зростання та підвищення конкурентоспроможності на регіональному рівні.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Аналіз публікацій вчених з проблематики формування інтелектуального потенціалу регіону в системі забезпечення інноваційно-цифрової моделі розвитку демонструє різноманітність підходів і аспектів дослідження. Манн Р. та Шульга О. розглядають інтелектуальний капітал регіону як ключовий фактор інноваційного розвитку суб'єктів господарювання, акцентуючи увагу на важливості використання інтелектуальних ресурсів для підвищення конкурентоспроможності регіонів [1]. У свою чергу, Омеляненко В. А., Підоричева І. Ю. та Омеляненко О. М. досліджують інфраструктурну складову розвитку інтелектуального

капіталу локальних спільнот, підкреслюючи значення створення сприятливого середовища для розвитку інтелектуального потенціалу [3].

Інша група дослідників зосереджується на управлінських аспектах та механізмах ініціалізації інтелектуального потенціалу. Сахарова К. розробляє концептуальні засади управління інтелектуальним потенціалом регіону, досліджуючи механізми публічного управління та їх ефективність у цьому контексті [6][7]. Остаповська Г. Й. аналізує інтелектуальний потенціал управлінців на основі компетентнісного підходу, звертаючи увагу на значення кваліфікації та професійного розвитку для підвищення інноваційної здатності промислових підприємств [4].

Дослідження також охоплюють питання інноваційної інфраструктури та її впливу на розвиток інтелектуального потенціалу. Рудь Н. Т. аналізує стан та резерви розвитку інноваційної інфраструктури регіону, вказуючи на необхідність інвестицій у цю сферу для забезпечення сталого економічного розвитку [5]. Корінь М. В. та інші автори досліджують моделі забезпечення розвитку інтелектуального потенціалу підприємств залізничного транспорту, підкреслюючи важливість інтеграції інноваційних рішень у виробничі процеси [2].

Ще одна група дослідників досліджує взаємозв'язок між інтелектуальним потенціалом та бізнесом. Скупський Р. М., Зубков Р. С. та Шаповалова І. О. аналізують вплив євроінтеграційних процесів на стратегічну модель інвестиційно-інноваційного розвитку регіонів, підкреслюючи значення міжнародної співпраці для розвитку інтелектуального капіталу [8]. Устінов А. А. та Петренко В. О. розглядають актуальні питання розвитку інтелектуального підприємництва, акцентуючи увагу на необхідності створення сприятливих умов для підприємців, які використовують інноваційні технології [10].

Чорна Л. О., Венажиндене М. Й. та Васильківський Д. М. досліджують організаційно-економічне забезпечення процесу формування інтелектуального потенціалу підприємства, пропонуючи системні підходи до його розвитку та ефективного використання у виробничій діяльності [11]. Шпенова П. аналізує становлення інтелектуального бізнесу в Україні, зосереджуючись на перешкодах та можливостях для розвитку цього сектору економіки, а також на ролі державної підтримки в цьому процесі [12].

ВІДОКРЕМЛЕННЯ НЕВИРІШЕНИХ РАНІШЕ ЧАСТИН ЗАГАЛЬНОЇ ПРОБЛЕМИ

Формування інтелектуального потенціалу регіону є ключовим елементом у забезпеченні інноваційно-цифрової моделі розвитку. Цей процес передбачає ефективне управління ініціалізацією інтелектуального потенціалу, що включає аналіз та врахування всіх факторів, які впливають на перебіг цього процесу, зокрема інституційних, фінансових, соціальних

та інфраструктурних. Ініціалізація інтелектуального потенціалу регіону визначається пріоритетами регіонального розвитку, які слугують стратегічними орієнтирами та формуються в результаті суспільних трансформацій.

МЕТА ДОСЛІДЖЕННЯ

Метою дослідження є визначення шляхів ефективного управління інтелектуальним потенціалом регіону на прикладі Миколаївської області, що забезпечить його стійкий розвиток та підвищення конкурентоспроможності.

МЕТОДИ, ОБ'ЄКТ ТА ПРЕДМЕТ ДОСЛІДЖЕННЯ

Методи дослідження включають аналіз науково-технічного потенціалу, оцінку ефективності освітніх і наукових установ, аналіз потреб ринку праці та інноваційних підприємств. Об'єктом дослідження є інтелектуальний потенціал Миколаївської області, а предметом – управлінські механізми та інструменти, які сприяють його розвитку.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Процес ініціалізації інтелектуального потенціалу регіону є складним і багатограним процесом, який може реалізовуватися різними шляхами в залежності від соціально-економічних умов кожного конкретного регіону [6]. Один із таких шляхів – це розширена ініціалізація, що можлива за умови активних дій держави. Це включає збільшення фінансування наукових досліджень, освіти та розвитку інформаційно-комунікаційної інфраструктури. Ці заходи спрямовані на збільшення кількості доступних знань, інноваційних технологій і підвищення загальної інтелектуальної потужності регіону.

Управління ініціалізацією інтелектуального потенціалу також включає стратегічне планування і визначення потреби у вищій освіті, наукових інститутах, конструкторських бюро та інших наукових установах. Важливим елементом є також система професійної підготовки і перепідготовки кадрів, яка враховує потреби ринку праці і сприяє ефективному використанню існуючих інтелектуальних ресурсів.

Цілі управління інтелектуальним потенціалом регіону включають збільшення його обсягу і адаптацію до вимог ринкової економіки, підвищення конкурентоспроможності та покращення якості вищої освіти [7]. Цей процес також спрямований на формування нових інтелектуальних здібностей та стимулювання інноваційного мислення у постіндустріальному суспільстві. Всі ці аспекти разом створюють основу для успішного і стійкого розвитку регіону на основі його інтелектуального потенціалу.

Для досягнення ефективного управління інтелектуальним потенціалом регіону необхідно вирішити кілька стратегічних завдань. Одним із найважливіших є забезпечення потреб регіону у кваліфікованій

робочій силі, яка відповідає вимогам сучасного ринку праці. Це охоплює якісну підготовку фахівців різних галузей, включаючи інженерів, науковців та інші спеціалізації, які потребують новітніх знань і навичок.

Досягнення оптимального співвідношення між науково-технічним потенціалом і структурою освітніх установ є ще одним ключовим аспектом. Важливо, щоб наукові досягнення та інновації, що створюються в регіоні, знаходили відгук в освітніх програмах і формували базу для подальшого розвитку інтелектуального потенціалу.

Оптимізація структури інтелектуального потенціалу передбачає збалансування між різними його складовими, такими як освітні ресурси, наукові інститути та інноваційні підприємства. Це вимагає системного підходу до управління, спрямованого на забезпечення взаємозв'язку між різними секторами та елементами інтелектуального потенціалу для досягнення синергетичного ефекту.

Забезпечення безперервності інтелектуального розвитку регіону передбачає інтеграцію усіх його складових в єдину систему, що сприяє усуненню бар'єрів і підвищенню ефективності використання наявних ресурсів. Це включає створення умов для максимального використання інтелектуальних потенціалів усіх галузей економіки та суспільства.

Остаточною метою управління інтелектуальним потенціалом є підвищення його цінності для організацій та регіону в цілому. Це досягається через розробку та реалізацію стратегічних ініціатив у галузі освіти, науки та інновацій, спрямованих на створення стійкої основи для подальшого розвитку та конкурентоспроможності регіону в умовах глобальних викликів і можливостей.

ОБГОВОРЕННЯ ОТРИМАНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

Миколаївська область, розташована на півдні України в межах Причорноморської низовини, історично відома як важливий промисловий, транспортний і культурний центр регіону. З метою адаптації до сучасних ринкових умов і вирішення стратегічних завдань на майбутнє, Миколаївщина розробила Стратегію розвитку на період до 2027 року [9]. Цей стратегічний документ орієнтується на створення стійкого економічного зростання через інноваційну промисловість, розвиток транспортно-логістичного комплексу, підвищення туристичного потенціалу, підтримку екологічної сільськогосподарської продукції та створення комфортного життєвого середовища для мешканців.

Однак на шляху до досягнення цих цілей стоять значні виклики та обмеження. Один із ключових аспектів – це формування інтелектуального

потенціалу регіону, який є основою для інноваційного розвитку. Для успішної ініціалізації інтелектуального потенціалу Миколаївської області необхідно урахувати ряд чинників, які справляють вплив на його нарощування та розвиток.

Перший із них – це низька ефективність і результативність науково-дослідної діяльності. Наукові установи і вищі навчальні заклади області потребують більш активного співробітництва з промисловими підприємствами для комерціалізації дослідницьких розробок.

Другим важливим аспектом є втрата кваліфікованої робочої сили, що спостерігається через відтік молодих спеціалістів в інші регіони або за кордон. Це може призвести до втрати інноваційного потенціалу і обмеження можливостей для технологічного розвитку.

Крім того, проблемою є корупція в соціально-економічній системі регіону, що ускладнює бізнес-клімат і негативно впливає на інвестиційну привабливість області. Це потребує системних заходів з боротьби з корупцією і створення прозорих умов для бізнесу та наукових досліджень.

Демографічна ситуація також відіграє важливу роль у формуванні інтелектуального потенціалу. Зменшення чисельності населення та зміна його структури можуть вплинути на доступність кваліфікованої робочої сили і здатність регіону залучати і утримувати талановиті кадри.

ВИСНОВКИ

Отже, формування інтелектуального потенціалу регіону є складним та багатограним процесом, який вимагає системного підходу та урахування різноманітних факторів. Успішна ініціалізація цього потенціалу передбачає не лише створення умов для нарощування знань, інновацій та високих технологій, але й активну взаємодію між усіма зацікавленими сторонами – владними органами, бізнесом, академічними установами та громадськістю. Важливою передумовою є сприяння розвитку високотехнологічних галузей, забезпечення доступу до якісної освіти та створення інноваційної інфраструктури. Однак існують серйозні виклики, такі як недостатня результативність наукових досліджень, втрата кваліфікованих кадрів, корупція та складна демографічна ситуація, які потребують комплексних рішень та системної підтримки з боку владних структур. Зростання інтелектуального потенціалу регіону необхідно розглядати як стратегічний національний пріоритет, який сприятиме сталому економічному розвитку, підвищенню конкурентоспроможності та покращенню якості життя мешканців.

REFERENCES

- [1] Mann, R., & Shulha, O. (2024) Intellectual capital of the region as a factor of innovative development of economic entities. Bulletin of Sumy National Agrarian University, No. 1 (97), pp. 46–52. Retrieved from: <https://doi.org/10.32782/bsnau.2024.1.8> (accessed: 04.07.2024).

- [2] Korin, M. V., et al. (2021) Model for ensuring the development of intellectual potential of railway transport enterprises. *Bulletin of Transport Economics and Industry*, No. 75, pp. 86–93. Retrieved from: <https://doi.org/10.18664/btie.75.281293> (accessed: 04.07.2024).
- [3] Omelianenko, V. A., Pidorycheva, I. Yu., & Omelianenko, O. M. (2024) Infrastructure component of intellectual capital development of local communities. *Digital Economy and Economic Security*, No. 1 (10), pp. 38–45. Retrieved from: <https://doi.org/10.32782/dees.10-7> (accessed: 04.07.2024).
- [4] Ostrovska, H. Y. (2021) Analysis of the intellectual potential of managers based on a competency-based approach in industrial enterprises. *Review of Transport Economics and Management*, No. 5 (21), pp. 101–115. Retrieved from: <https://doi.org/10.15802/rtem2021/243630> (accessed: 04.07.2024).
- [5] Rud, N. T. (2020) Innovative infrastructure of the region: state and reserves for development. *Economic Sciences. Series "Regional Economy"*, Vol. 1, No. 15(59), pp. 235–253. Retrieved from: [https://doi.org/10.36910/2707-6296-2018-15\(59\)-25](https://doi.org/10.36910/2707-6296-2018-15(59)-25) (accessed: 04.07.2024).
- [6] Sakharova, K. (2020) Conceptual foundations of managing the initialization of the intellectual potential of the region. *Public Management*, Vol. 23, No. 3, pp. 266–277. Retrieved from: [https://doi.org/10.32689/2617-2224-2020-3\(23\)-266-277](https://doi.org/10.32689/2617-2224-2020-3(23)-266-277) (accessed: 04.07.2024).
- [7] Sakharova, K. O. (2023) Mechanisms of public management of the initialization of the intellectual potential of the region. *Mechanisms of Public Administration*, pp. 154–160. Retrieved from: <https://journals.politehnica.dp.ua/index.php/public/article/view/194> (accessed: 04.07.2024).
- [8] Skupskiy, R. M., Zubkov, R. S., & Shapovalova, I. O. (2018) Impact of European integration processes on the strategic model of investment and innovation development of the region. *International Journal of Innovative Technologies in Economy*, No. 8(20), pp. 32–39. Retrieved from: https://doi.org/10.31435/rsglobal_ijite/30112018/6212 (accessed: 04.07.2024).
- [9] (2021) Development strategy of Mykolaiv region until 2027. Retrieved from: <https://www.mk-oblrada.gov.ua/UserFiles/decree/1613571502602d25ae7f0ce.pdf> (accessed: 04.07.2024).
- [10] Ustinov, A. A., & Petrenko, V. O. (2021) Current issues in the development of intellectual entrepreneurship. *Innovations of Youth in Mechanical Engineering*, No. 3, pp. 128–131. Retrieved from: <https://doi.org/10.20535/2708-3926.2021.3.230558> (accessed: 04.07.2024).
- [11] Chorna, L. O., Venazhindene, M. Y., & Vasylykivskiy, D. M. (2023) Organizational and economic support for the process of forming the intellectual potential of the enterprise. *Investytsiyi: praktyka ta dosvid*, No. 4, pp. 26–31. Retrieved from: <https://doi.org/10.32702/2306-6814.2023.4.26> (accessed: 04.07.2024).
- [12] Shpenova, P. (2023) Establishment of intellectual business in Ukraine. *Law Review of Kyiv University of Law*, No. 1, pp. 115–119. Retrieved from: <https://doi.org/10.36695/2219-5521.1.2023.24> (accessed: 04.07.2024).

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

- [1] Манн, Р., Шульга, О. (2024) Інтелектуальний капітал регіону як фактор інноваційного розвитку суб'єктів господарювання. *Bulletin of Sumy National Agrarian University*. № 1 (97). С. 46–52. URL: <https://doi.org/10.32782/bsnau.2024.1.8> (дата звернення: 04.07.2024).
- [2] Корін, М. В., та ін. (2021) Модель забезпечення розвитку інтелектуального потенціалу підприємств залізничного транспорту. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. № 75. С. 86–93. URL: <https://doi.org/10.18664/btie.75.281293> (дата звернення: 04.07.2024).
- [3] Омеляненко, В. А., Підоричева, І. Ю., Омеляненко, О. М. (2024) Інфраструктурна складова розвитку інтелектуального капіталу локальних спільнот. *Цифрова економіка та економічна безпека*. № 1 (10). С. 38–45. URL: <https://doi.org/10.32782/dees.10-7> (дата звернення: 04.07.2024).
- [4] Островська, Г. Й. (2021) Аналізування інтелектуального потенціалу управлінців на основі компетентнісного підходу в умовах промислових підприємств. *Review of transport economics and management*. № 5 (21). С. 101–115. URL: <https://doi.org/10.15802/rtem2021/243630> (дата звернення: 04.07.2024).
- [5] Руд, Н. Т. (2020) Інноваційна інфраструктура регіону: стан та резерви розвитку. *Економічні науки. Серія "Регіональна економіка"*. Т. 1, № 15(59). С. 235–253. URL: [https://doi.org/10.36910/2707-6296-2018-15\(59\)-25](https://doi.org/10.36910/2707-6296-2018-15(59)-25) (дата звернення: 04.07.2024).
- [6] Сахарова, К. (2020) Концептуальні засади управління ініціалізацією інтелектуального потенціалу регіону. *Public management*. Т. 23, № 3. С. 266–277. URL: [https://doi.org/10.32689/2617-2224-2020-3\(23\)-266-277](https://doi.org/10.32689/2617-2224-2020-3(23)-266-277) (дата звернення: 04.07.2024).
- [7] Сахарова, К. О. (2023) Механізми публічного управління ініціалізацією інтелектуального потенціалу регіону. *Механізми державного управління*. С. 154–160. URL: <https://journals.politehnica.dp.ua/index.php/public/article/view/194> (дата звернення: 04.07.2024).
- [8] Скупський, Р. М., Зубков, Р. С., Шаповалова, І. О. (2018) Вплив євроінтеграційних процесів на стратегічну модель інвестиційно-інноваційного розвитку регіону. *International Journal of Innovative Technologies in Economy*. № 8(20). С. 32–39. URL: https://doi.org/10.31435/rsglobal_ijite/30112018/6212 (дата звернення: 04.07.2024).
- [9] (2021) Стратегія розвитку Миколаївської області на період до 2027 року. URL: <https://www.mk-oblrada.gov.ua/UserFiles/decree/1613571502602d25ae7f0ce.pdf> (дата звернення: 04.07.2024).
- [10] Устін, А. А., Петренко, В. О. (2021) Актуальні питання розвитку інтелектуального підприємництва. *Інновації молоді в машинобудуванні*. № 3. С. 128–131. URL: <https://doi.org/10.20535/2708-3926.2021.3.230558> (дата звернення: 04.07.2024).
- [11] Чорна, Л. О., Венажиндене, М. Й., Васильківський, Д. М. (2023) Організаційно-економічне забезпечення процесу формування інтелектуального потенціалу підприємства. *Investytsiyi: praktyka ta dosvid*. № 4. С. 26–31. URL: <https://doi.org/10.32702/2306-6814.2023.4.26> (дата звернення: 04.07.2024).
- [12] Шпенова, П. (2023) Становлення інтелектуального бізнесу в Україні. *Law Review of Kyiv University of Law*. № 1. С. 115–119. URL: <https://doi.org/10.36695/2219-5521.1.2023.24> (дата звернення: 04.07.2024).

© Сумара А. О., Бондаренко В. Є.

Дата надходження статті до редакції: 02.08.2024

Дата затвердження статті до друку: 14.08.2024